KNVB VEILIGHEIDS MONITOR

SEIZOEN 2021 / 2022

INHOUDS OPGAVE

INLEIDING 4

1 HET SEIZOEN IN CIJFERS 8

2 STADIONVERBODEN 10
2.1 Algemeen 11
2.2 Cijfers en ontwikkelingen 14

3 TUCHTRECHTSPRAAK 20
3.1 Tuchtrechtelijke sancties 23

4 VEILIGHEIDSGEVOEL SUPPORTERS 24

5 GASTVRIJ EN VEILIG VOETBAL 28
5.1 Landelijke aanpak waarbij verantwoordelijkheid wordt genomen 31
5.2 Taskforce ondersteuning bij voetbalincidenten 32
5.3 Aanpassingen licentie eisen betaald voetbal 32
5.4 Supporters aan tafel 33
5.5 Aanpassingen Richtlijn termijn stadionverbod 33
5.6 Tegengaan gooien voorwerpen en veldbetredingen 35
5.7 Stewardorganisatie 36
5.8 Optreden tegen discriminatie 36
5.9 Pilot slimme camera's 37
5.10 Constructieve veiligheid 37
5.11 Media audits 39

1

INLEIDING

Met deze Veiligheidsmonitor 2021–2022 blikt de KNVB nog een keer (cijfermatig) terug op de ontwikkelingen, gebeurtenissen en activiteiten die het afgelopen seizoen hebben plaatsgevonden. De inhoud van deze monitor wordt onder andere gebruikt om inzicht te geven in de situatie in het voetbal en het daarbij behorende veiligheidslandschap. Daarnaast zal informatie deze worden gebruikt om de activiteiten en beleidsvoering op het gebied van wedstrijdorganisatie (veiligheids- en supporterszaken) in te richten om vervolgens daarop beleidsmatige keuzes te maken en accenten te leggen voor de toekomst.

Het was een bijzonder seizoen, waarbij er vanwege COVID-19 op verschillende momenten zonder publiek, met gedeeltelijk publiek en met volledig publiek kon worden gespeeld. Dit heeft veel flexibiliteit gevraagd van alle betaaldvoetbalorganisaties (hierna: BVO's) en de betrokken ketenpartners. De (gedeeltelijke) terugkeer van het publiek in de voetbalstadions heeft voor veel plezier gezorgd bij spelers, BVO's en voetballiefhebbers, zowel in het stadion als voor de televisie. Het bezoeken van betaald voetbalwedstrijden is een fantastische ervaring. Met miljoenen supporters wordt er genoten van de Eredivisie, de Keuken Kampioen Divisie en de Azerion Vrouwen Eredivisie. De Fanonderzoeken van de KNVB laten al jaren zien dat supporters die de Nederlandse voetbalstadions bezoeken zich bijna altijd veilig voelen. Daar waar het bezoeken van deze wedstrijden in de meeste gevallen inderdaad een prachtige ervaring is voor alle bezoekers, werd een aantal wedstrijden helaas ontsierd door (grote) incidenten.

Deze incidenten schaden het imago van het betaalde voetbal, verpesten het stadionbezoek voor menig voetballiefhebber en hebben voor maatschappelijke verontwaardiging gezorgd. Als voetbalsector staan wij vierkant achter voor de 99% van de bezoekers die voor een fantastische sfeer zorgen. De 1% rotte appels die het verziekt voor de rest, pakken we gezamenlijk aan.

De meest voorkomende incidenttypes zijn ook dit seizoen het afsteken van vuurwerk ,openlijke geweldpleging en het gooien van voorwerpen. Met name die laatste is flink gestegen ten opzichte van voorgaande seizoenen. Meerdere wedstrijden zijn tijdelijk stilgelegd omdat er verschillende voorwerpen richting het speelveld, spelers en officials werden gegooid. Samen met het Supporterscollectief Nederland, de Eredivisie CV en de Coöperatie Eerste Divisie riep de KNVB in een statement de supporters op om zich te gedragen en gezamenlijk hun BVO op een positieve manier te ondersteunen.

In deze monitor zal dieper ingegaan worden op bovenstaande. Er zal worden gestart met het delen van het aantal opgelegde landelijke stadionverboden en cijfers met betrekking tot wanordelijkheden die hebben geleid tot acties vanuit de onafhankelijke tuchtorganen. Vervolgens worden resultaten gedeeld vanuit het Fanonderzoek van de KNVB met betrekking tot veiligheid, waarna wordt afgesloten met de KNVB visie op Voetbal & Veiligheid en een overzicht van bestaande activiteiten en nieuwe initiatieven die bijdragen aan een gastvrije en veilige wedstrijdbeleving.

1

HET SEIZOEN IN CIJFERS

In deze veiligheidsmonitor wordt een groot aantal onderwerpen welke aan veiligheid en/of wedstrijdorganisatie te relateren zijn, cijfermatig in kaart gebracht. Gedurende een seizoen verzamelt de KNVB allerlei informatie over bijvoorbeeld de kwaliteit van de veiligheidsorganisatie en de ontwikkeling van het aantal incidenten en wanordelijkheden door de jaren heen.

Alle cijfers hebben betrekking op de wedstrijden die plaatsvonden in de competities die worden genoemd in onderstaande tabel:

Seizoen 2021/'22	Aantal
Eredivisie	306
Jupiler League	382
Beker 1e elftallen	89
Play-offs Europa league	6
Play-offs promotie/degradatie	12
JC Schaal	1
Totaal	**795**

Impact COVID-19
Cijfers over de afgelopen twee (2) seizoenen geven een vertekend beeld, aangezien er bij een groot aantal wedstrijden minder of zelfs geen toeschouwers aanwezig waren. Dit maakt dat die cijfers minder relevant zijn in vergelijking met andere seizoenen.

Bij aanvang van het seizoen, ten tijde van de Johan Cruijff Schaal tussen Ajax en PSV op 7 augustus 2021, was er 2/3 publiek toegestaan. Begin september 2021 was het weer toegestaan om stadions volledig te vullen, waarna de overheid eind november 2021 besloot om helemaal geen publiek meer toe te laten. Begin februari 2022 was het weer toegestaan om 1/3 van de capaciteit in te zetten. Sinds eind februari 2022 was de volledige capaciteit weer toegestaan.

2

STADION VERBODEN

2.1 ALGEMEEN

In Nederland kennen we twee soorten landelijke stadionverboden:

- Strafrechtelijke stadionverboden, welke worden opgelegd door de rechter;
- Civielrechtelijke stadionverboden, welke door de KNVB worden opgelegd.

De Nederlandse mogelijkheid tot het opleggen van civielrechtelijke stadionverboden is uniek in Europa en de wereld. In verreweg de meeste landen is een stringent overheidssysteem van uitsluiting via het straf- en/of bestuursrecht van kracht.

In Nederland zijn de civielrechtelijke stadionverboden de meest voorkomende. Vanwege het beperkte aandeel strafrechtelijke stadionverboden wordt hieronder enkel ingegaan op het civielrechtelijke landelijke stadionverboden van de KNVB.

De KNVB kan een landelijk civielrechtelijk stadionverbod opleggen op basis van een melding van het Openbaar Ministerie (hierna: OM) of van een BVO. Dit kan op grond van de standaardvoorwaarden of op basis van de volmacht die de BVO's aan de KNVB hebben gegeven. In reikwijdte en boete zijn er verschillen tussen beide gronden. Voor beide gronden wordt de Richtlijn termijn stadionverbod gebruikt.

Standaardvoorwaarden

Een stadionverbod op grond van de Standaardvoorwaarden kan in beginsel alleen worden opgelegd als het een overtreding betreft op een wedstrijddag, in of in de directe omgeving van het stadion en door iemand die in het bezit is van een toegangs- of seizoenskaart. Wie een seizoens- of toegangskaart koopt committeert zich aan de Standaardvoorwaarden van de KNVB. Bij overtreding van de Standaardvoorwaarden kan de KNVB een stadionverbod opleggen. Meldingen voor een stadionverbod op basis van de Standaard-voorwaarden kunnen zowel door de BVO als door het OM worden gedaan.

Reikwijdte en sanctie

Een stadionverbod op basis van de Standaardvoorwaarden is van kracht in of rond een stadion, vóór, tijdens of na afloop van een voetbalwedstrijd of voetbalevenement, met bijbehorende gebouwen en terreinen (ook toegangen en toegangswegen) waar de voetbalwedstrijd of het voetbalevenement wordt gehouden, waaraan een BVO of een vertegenwoordigend elftal van de KNVB deelneemt.

De termijn van een stadionverbod wordt bepaald o.b.v. de Richtlijn termijn stadionverbod van de KNVB. Daarnaast wordt bij gedragingen vanaf 12 maanden een geldboete opgelegd.

Volmacht

De andere grond waarop de KNVB een stadionverbod kan opleggen is op basis van de volmacht die de BVO's op grond van hun huisrecht aan de KNVB hebben gegeven. Kort gezegd houdt een stadionverbod op basis van de volmacht in dat iemand die zich (ver) buiten het stadion schuldig maakt aan voetbalgerelateerd wangedrag, niet welkom is in de stadions van alle BVO's. Het in het bezit hebben van een toegangs- of een seizoenskaart is hiervoor niet noodzakelijk. Meldingen voor een stadionverbod op basis van de volmacht worden veelal door het OM aan de KNVB gedaan. De KNVB heeft vervolgens de plicht om te toetsen of deze melding volgens juridische maatstaven voetbalgerelateerd is.

Reikwijdte en sanctie

De reikwijdte van het stadionverbod op basis van de volmacht is beperkt. Het stadionverbod is enkel van kracht in een Nederlands stadion (private terrein) vóór, tijdens of na afloop van een voetbalwedstrijd of voetbalevenement waaraan een BVO of vertegenwoordigend elftal van de KNVB deelneemt.

In de praktijk wordt ook gebruik gemaakt van een lokaal stadionverbod. In dat geval besluit een BVO zelfstandig tot het opleggen van een straf aan een supporters voor getoond (wan)gedrag. In dat geval is een supporter bijvoorbeeld een aantal wedstrijden niet welkom bij de BVO. Hiervan is geen landelijke registratie beschikbaar. Het staat een BVO vrij om te kiezen voor de gepaste straf, waarbij de KNVB de voorkeur geeft aan een landelijk stadionverbod.

Ook wanneer er sprake is van een stadionverbod op basis van de volmacht wordt de Richtlijn termijn stadionverbod gevolgd. In tegenstelling tot de Standaardvoorwaarden kan er bij de volmacht in geen enkel geval een geldboete opgelegd worden door de KNVB, ook niet bij een overtreding van het stadionverbod.

2.2 CIJFERS EN ONTWIKKELINGEN

In onderstaande tabel is het aantal landelijke civielrechtelijke stadionverboden te zien welke door de KNVB zijn opgelegd in de afgelopen vijf (5) seizoenen:

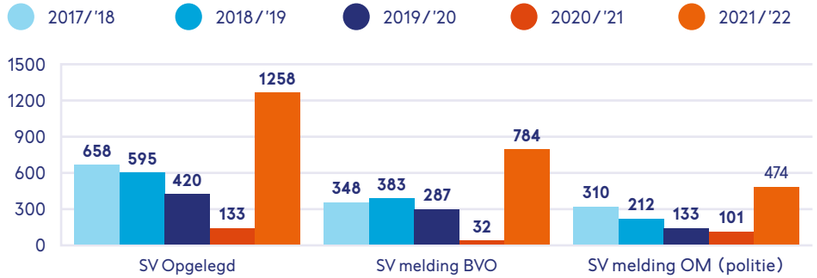

* COVID-19

In deze cijfers valt de forse stijging van het totaal aantal stadionverboden op. Aangezien voorgaande twee seizoenen vanwege COVID-19 voor een (groot) deel zonder publiek zijn gespeeld, zijn dit minder relevante cijfers. Het aantal landelijke stadionverboden lag het afgelopen decennium gemiddeld rond de 640 per jaar. Met 1.258 stadionverboden over het afgelopen seizoen is er sprake van een verdubbeling.

Met ongeveer 3,9 miljoen bezoekers in de Eredivisie en 1,3 miljoen bezoekers in de Keuken Kampioen Divisie, betekent dit dat 0,00024 procent van het totaal aantal bezoekers is bestraft met een stadionverbod. Dit ondersteunt de uitspraak dat de ruime meerderheid van de bezoekers een mooie voetbalervaring voorstaat.

Het percentage meldingen vanuit BVO's ligt in de twee afgelopen volledige seizoenen boven de 60%, waar dit in het verleden juist hoger was aan de zijde van het OM (politie). Dit geeft aan dat BVO's hun verantwoordelijkheid pakken als het gaat om het bestraffen van wangedrag in de stadions.

Deze cijfers en de relatieve stijging van het aantal stadionverboden op basis van de Standaardvoorwaarden maakt dat gesteld kan worden dat de BVO's er steeds beter in slagen om personen die zich in het stadion misdragen op te sporen, te identificeren en te bestraffen. Dit is weer te verklaren doordat een groot aantal BVO's of stadions hun camerasystemen afgelopen seizoenen hebben geüpgraded of vervangen voor betere en/of moderne camera's. De pakkans wordt hierdoor vergroot.

Commissie Stadionverboden

Het aantal personen dat in beroep is gegaan om een stadionverbod aan te vechten, was het afgelopen seizoen 305 en is daarmee evenredig gestegen ten opzichte van het totaal aantal stadionverboden. Het percentage personen die een stadionverbod opgelegd krijgt en in beroep gaat tegen de opgelegde sanctie bij de commissie stadionverboden ligt daarmee tussen de 25-30%.

Het aantal zaken dat afgelopen seizoen door de Commissie Stadionverboden gehandhaafd bleef ligt op ruim 90%. Dit betekent dat het opleggen van stadionverboden in hoge mate op een juiste manier plaatsvindt.

Naast handhaven/bevestigen kan de Commissie Stadionverboden een stadionverbod herzien (aanpassing termijn en/of boete), opheffen (bij gebrek aan bewijs/sepot/vrijspraak) of opschorten.

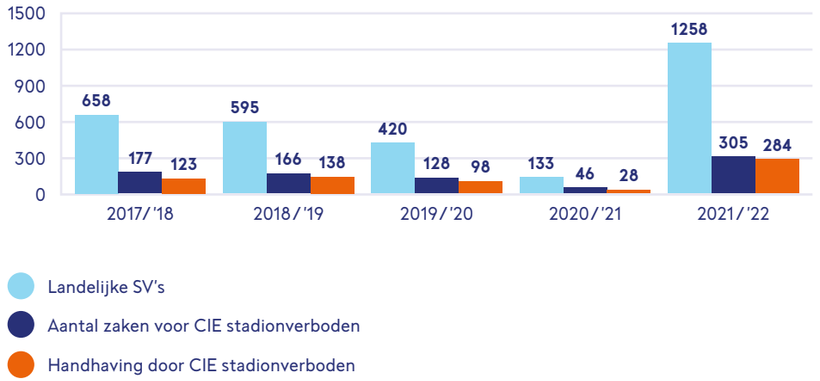

17 oktober 2021

Casus

N.E.C – VITESSE

Op 17 oktober 2021 hebben zich tijdens en na de voetbalwedstrijd N.E.C.–Vitesse in Nijmegen een aantal grootschalige incidenten voorgedaan. In en rondom stadion De Goffert maakte een grote groep personen, met name na afloop van de verloren wedstrijd (0–1), zich schuldig aan openlijk geweld. Dit geweld was vooral gericht tegen politie. Deze personen vernielden een politiebus en gooiden met stokken, stenen en hekken naar agenten. Meerdere agenten en politiepaarden raakten gewond. Op de avond van de rellen zijn er 22 verdachten aangehouden. Daar zijn in de weken daarna twaalf verdachten bijgekomen. Een aantal van hen is inmiddels strafrechtelijk veroordeeld tijdens een snelrechtzitting in november 2021. Daar kregen zij straffen opgelegd variërend van een taakstraf van 120 uur tot een celstraf van zes maanden. Daarnaast heeft de KNVB, in goede samenwerking met N.E.C. en de politie Nijmegen, 65 personen een landelijk stadionverbod opgelegd.

De afgelopen jaren was het afsteken en/of gooien van vuurwerk het meest voorkomende incident in het betaald voetbal waarvoor een stadionverbod is opgelegd. Voor het eerst sinds jaren is het gooien van voorwerpen en/of vloeistoffen de gedraging waarvoor de meeste stadionverboden zijn opgelegd. Het gooien met vloeistoffen, met name bier, is een gedraging welke rond de COVID-19 periode weer is opgekomen. Een bijzondere vermelding voor het afgelopen seizoen betreft het aantal stadionverboden dat is opgelegd voor veldbetredingen; 105 in totaal. De KNVB is, samen de BVO's, te allen tijde fel tegen het betreden van het speelveld. Het veld is 'heilig' en verboden voor onbevoegden.

Specificatie stadionverboden (samengevat)
Voor de volgende drie (3) incidenten/gedragingen zijn de afgelopen seizoenen de meeste stadionverboden opgelegd:

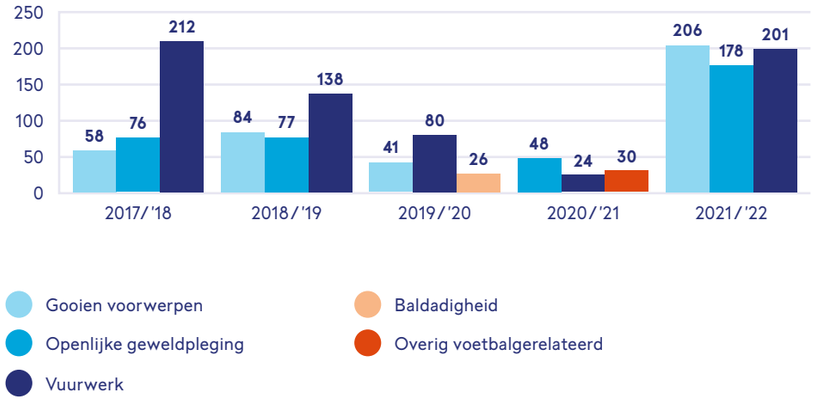

De incidenten/gedragingen waarvoor stadionverboden zijn opgelegd komen grotendeels overeen met de incidenten/gedragingen die de politie heeft gepubliceerd. Datzelfde geldt voor het feit dat de meeste stadionverboden worden opgelegd aan zogeheten 'first offenders'.

29 mei 2022

Casus

ADO DEN HAAG – EXCELSIOR

Tijdens en na afloop van de beslissingswedstrijd om promotie/degradatie tussen ADO Den Haag en Excelsior hebben zich een groot aantal ongeregeldheden voorgedaan.

Tijdens de wedstrijden betraden een flink aantal supporters van ADO Den Haag het speelveld, waarna de wedstrijd tijdelijk stilgelegd moest worden. Direct na het laatste fluitsignaal betrad de ME het stadion om spelers en arbitrage in veiligheid te brengen. Daarnaast bestormden supporters van ADO Den Haag het veld waarbij ze onder andere zwaar vuurwerk, fakkels en andere voorwerpen naar het vak met supporters van Excelsior gooiden. Buiten het stadion werden ME'ers met stenen bekogeld, straattegels, ijzeren staven, brandende voorwerpen en verkeersborden. Hierbij raakten diverse ME'ers en politiehonden gewond.

Direct na de wedstrijd werden er 8 personen aangehouden. Daar kwamen, na intensief onderzoek door een onderzoeksteam van de recherche en de Taskforce van de KNVB, nog 31 personen bij. Eind september toonde de politie opnieuw beelden van personen waarvan de identiteit nog niet is vastgesteld in Opsporing Verzocht. Al deze personen verschijnen eind oktober voor de rechter.

Dankzij intensieve samenwerking tussen ADO Den Haag, de KNVB, de politie en het Openbaar Ministerie zijn er tot nu toe ruim 60 landelijke stadionverboden uitgereikt door de KNVB. De duur van deze stadionverboden variëren van 12 maanden tot meerdere jaren, waarbij er ook verschillende stadionverboden zijn opgelegd van meer dan tien jaar. Naast deze landelijke stadionverboden zijn er door ADO Den Haag ook nog voorwaardelijke stadionverboden opgelegd.

3

TUCHT RECHTSPRAAK

De opgenomen incidenten in onderstaande statistieken zijn alleen de incidenten die door de onafhankelijke aanklager betaald voetbal (hierna: aanklager) onderzocht zijn. De aanklager stelt alleen een onderzoek in naar incidenten die van enige omvang waren. Het gooien van een enkel voorwerp of die ene afgestoken fakkel, zal in de regel niet tot een onderzoek leiden en staan dus ook niet in dit hoofdstuk vermeld.

Dit jaar zijn er een bijzonder hoog aantal (voor)onderzoeken ingesteld door de aanklager (179). Dit is onder andere te verklaren door het feit dat in het seizoen 2021/22 een totaal van 39 wedstrijden zijn stilgelegd, twee (2) wedstrijden later zijn aangevangen in verband met ongeregeldheden en twee (2) wedstrijden definitief gestaakt zijn.

Tuchtrechtelijke aansprakelijkheid voor wanordelijkheden
BVO's zijn in beginsel tuchtrechtelijk aansprakelijk voor wanordelijkheden die door hun aanhang worden gepleegd in en rondom stadions, zoals vernielingen, kwetsende en racistische spreekkoren, het gooien van voorwerpen en het afsteken en gooien van vuurwerk. Alleen als een BVO kan aantonen dat zij voor, tijdens en na een wedstrijd alle noodzakelijke maatregelen heeft getroffen om wanordelijkheden te voorkomen, tegen te gaan of schuldigen te identificeren, vervalt die aansprakelijkheid.

Indien de aanklager na onderzoek van oordeel is dat een BVO aansprakelijk is voor betreffende wanordelijkheden, kan zij de BVO een schikkingsvoorstel voorleggen of de zaak direct voorleggen aan de onafhankelijke tuchtcommissie betaald voetbal. Indien een BVO een schikkingsvoorstel van de aanklager niet accepteert, wordt de zaak eveneens behandeld door de tuchtcommissie. De strafkaart van een BVO weegt mee bij het bepalen van de hoogte van eventuele sancties die door de onafhankelijke tuchtrechtelijke organen kunnen worden opgelegd.

Vooronderzoeken en zaken
De aanklager heeft, zoals in onderstaand tabel te lezen, in seizoen 2021/'22 in totaal 179 keer een (voor)onderzoek ingesteld naar wanordelijkheden die (zouden) hebben plaatsgevonden. In vergelijking met de voorafgaande (volledige) seizoenen is dit aantal bijzonder hoog.

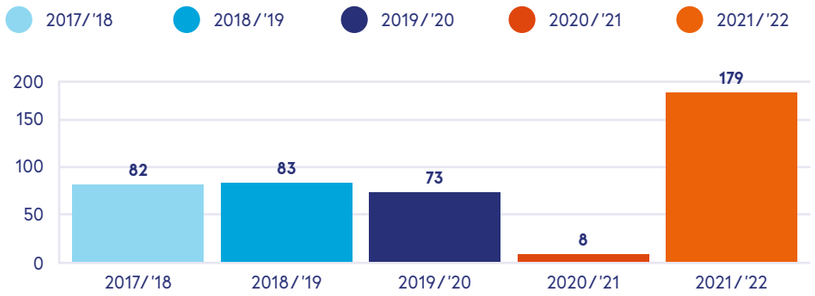

Deze 179 zaken zijn naar aanleiding van 148 wedstrijden onderzocht. Eén wedstrijd kan tot twee zaken leiden: er kan een onderzoek ingesteld worden naar één of naar beide bij de wedstrijd betrokken BVO's.

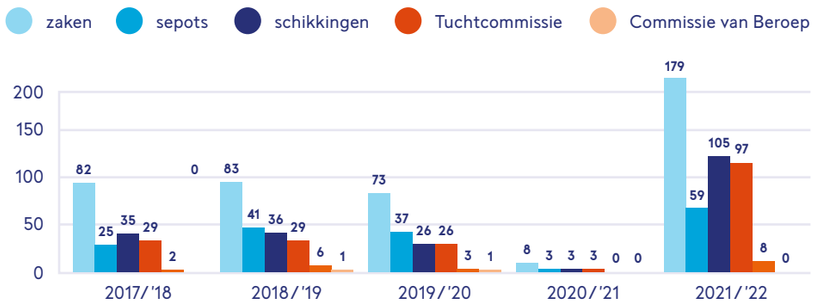

Eén zaak kan uit meerdere wanordelijkheden/incidenten bestaan. Bijvoorbeeld: het gooien van vuurwerk richting het speelveld wordt als twee (2) afzonderlijke incidenten geregistreerd: 1. Het afsteken van vuurwerk en 2. Het gooien van voorwerpen. In de meeste gevallen is dit aan de orde.

De 179 afzonderlijke zaken zijn door de tuchtrechtelijke organen van de KNVB in behandeling genomen. In bovenstaand overzicht is het aantal zaken inclusief de afwikkeling/afdoening ervan, te zien. Van de 179 in behandeling genomen zaken, heeft de aanklager 59 zaken geseponeerd (33%). Reden voor een sepot kan zijn dat de BVO in de ogen van de aanklager voor, tijdens en na afloop van de wedstrijd genoeg heeft gedaan om zich te disculperen van strafvervolging. Het opleggen van een straf voor de degene die zich misdragen heeft is de meest zichtbare reden. In het voorgaande hoofdstuk over stadionverboden blijkt dat er meer stadionverboden door BVO's zijn aangemeld voor misdragingen die hebben plaatsgevonden in het stadion. Dit is een belangrijke verklaring van het aantal sepots. Daarnaast kan gebrek aan bewijs of een te geringe ernst van het incident voor de aanklager reden zijn om een zaak te seponeren.

105 zaken resulteerden na vooronderzoek in een schikkingsvoorstel. Daarvan zijn er 97 door de BVO's geaccepteerd.

Algemeen
Het aantal wanordelijkheden binnen de stadions, welke heeft geleid tot vooronderzoeken vanuit de aanklager, is in navolging van de voorgaande seizoenen, waarbij seizoen 2020/'21 vanwege COVID-19 niet relevant is qua aantallen, hoog te noemen. Daarentegen is het positief dat BVO's steeds beter in staat zijn gebleken om de daders van deze wanordelijkheden op te sporen en door te melden voor een landelijk stadionverbod.

3.1. TUCHTRECHTELIJKE SANCTIES

Aan vijf (5) BVO's is over het seizoen 2021/'22 een straf opgelegd waarbij er een vak of volledig uitvak leeg gelaten diende te worden. Aan acht (8) BVO's is een voorwaardelijke (uit)wedstrijd zonder publiek opgelegd. Tot slot is er in een aantal gevallen een berisping of een waarschuwend schrijven uitgegaan.

Tuchtrechtelijk uitspraken worden sinds afgelopen seizoen gepubliceerd op de site van de KNVB.[1]

[1] https://www.knvb.nl/tag/tuchtzaken

4

VEILIG-HEIDSGEVOEL SUPPORTERS

Het seizoen 2021/'22 kenmerkte zich onder andere door de wisselende aantallen publiek die waren toegestaan in het stadion in verband met COVID-19 en de daarbij ingestelde maatregelen vanuit de overheid. Deze wisselende aantallen – en bijbehorende wisselende maatregelen – maakten dat het voor BVO's uitdagend was om binnen een veranderende omgeving hun wedstrijden op een veilige wijze te kunnen blijven organiseren.

Uit onderzoek blijkt dat fans zich veilig voelen in de stadions, ondanks de toename van incidenten. Gevraagd om het gevoel van veiligheid bij het bezoeken van wedstrijden in het betaalde voetbal te beoordelen met een cijfer, bij het jaarlijkse KNVB Fanonderzoek[2], scoort dit onderdeel gemiddeld een 8.1. Daarnaast geeft ruim 80% aan zich (bijna) nooit zorgen te maken over de veiligheid in een stadion.

Maak je je weleens zorgen over je veiligheid in een stadion?

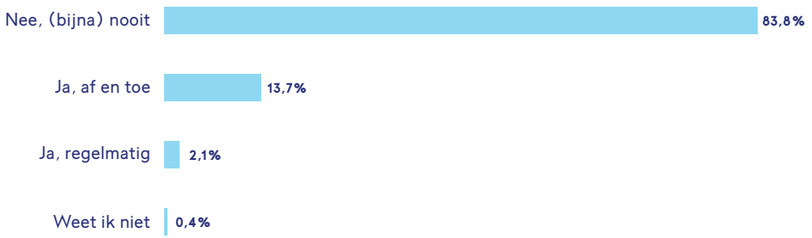

Heeft de coronacrisis invloed gehad op de mate waarin jij je veilig voelt het stadion bezoeken?

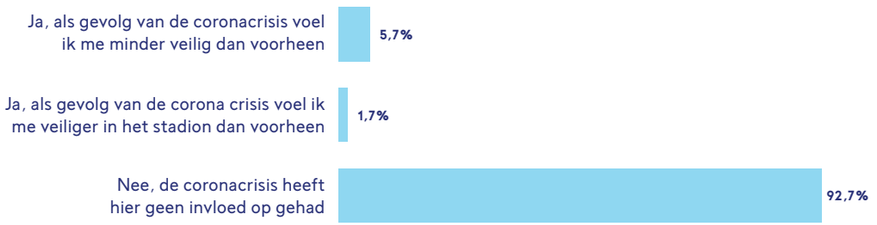

[2] totaal aantal respondenten: 19.453 (Eredivisie (17 clubs)) + 5.528 (KKD (15 clubs)) = 24.981

Onderstaande zaken dragen bij aan het gevoel van veiligheid van bezoekers:

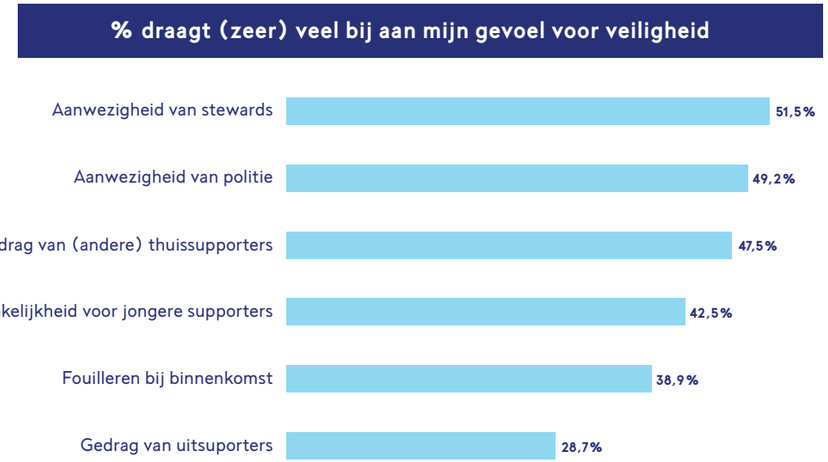

Terwijl de volgende gedragingen / incidenten juist bijdragen aan een gevoel van onveiligheid:

5

GASTVRIJ EN VEILIG VOETBAL

In de visie van de KNVB, met betrekking tot de organisatie van betaald voetbalwedstrijden, staat het uitgangspunt om de **goede supporters centraal te stellen** in maatregelen en ambities. Zij beslaan de grote meerderheid in de stadions en zorgen met ruim 99% van het totaal aantal bezoekers voor een sfeervolle ambiance bij de wedstrijden. De KNVB is voorstander van het **betrekken van supporters** in het realiseren van veilige en voor iedereen toegankelijke wedstrijden. Het succes van een sfeervolle wedstrijd valt samen met een **goede ketensamenwerking**.

De wedstrijden vinden plaats in een **gastvrije en veilige** omgeving. Om **de rotte appels eruit te halen**, die het verpesten voor de grote meerderheid, wordt door iedere ketenpartner **bestaande correctieve maatregelen** ingezet. Daarnaast is er altijd voldoende aandacht voor **sociaal preventief beleid**. Voorkomen blijft beter dan genezen of bestraffen.

Speciale aandacht gaat het komende seizoen uit naar **het versterken van stewardkorpsen / veiligheidsorganisaties** bij BVO's, mede ingegeven door de landelijke trend, waarbij sectoren kampen met een tekort aan goed geschoold personeel.

Samenwerking Voetbal & Veiligheid in Nederland
Door de BVO, gemeente, politie, het OM en de supporters wordt op lokaal niveau intensief samengewerkt. Iedere wedstrijd wordt voorbereid en geëvalueerd, zowel met de lokale ketenpartners als met de ketenpartners van de tegenstander.

Op landelijk niveau wordt binnen de Regiegroep Voetbal & Veiligheid[2] door het Ministerie van Justitie & Veiligheid, twee burgemeesters namens de BVO – gemeenten en de portefeuillehouders voetbal van de politie, het OM en de KNVB samengewerkt. Ook wordt op landelijk niveau samengewerkt met het Supporterscollectief Nederland.

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van bestaande activiteiten en nieuwe initiatieven die bijdragen aan een gastvrije en veilige wedstrijdbeleving.

[3] Voetbalvandalisme | Rijksoverheid.nl

5.1 LANDELIJKE AANPAK WAARBIJ VERANTWOORDELIJKHEID WORDT GENOMEN

Alle partijen die betrokken zijn bij de wedstrijdorganisatie; de BVO's, supportersvertegenwoordigingen, gemeenten, politie, de KNVB, het OM en de landelijke overheid, zetten zich in met een Integrale Persoonsgerichte Aanpak (IPGA), om de raddraaiers aan te pakken met een aanpak op maat. Het doel van de IPGA is om, daar waar nodig, hulp te bieden vanuit het sociale domein om het gedrag van de betreffende individu(en) te veranderen. We hanteren daarbij als uitgangspunt dat de goeden niet mogen lijden onder de kwaden.

De IPGA wordt al jaren gebruikt, waarbij alle partijen verschillende maatregelen tot hun beschikking hebben om dit te realiseren. Gemeenten via het bestuursrecht, de politie en het OM via het strafrecht, de BVO's en de KNVB via stadionverboden (civielrecht), naast preventieve maatregelen. Een juiste toepassing van deze mogelijkheden biedt al jaren de mogelijkheid om wangedrag op verschillende manier aan te pakken. Vooral nu, tegen al het wangedrag die we het afgelopen seizoen helaas in toenemende mate hebben gezien. Dat neemt niet weg dat er continue wordt gekeken naar mogelijkheden om dit proces te verbeteren. Daarover wordt bijvoorbeeld gesproken in de Regiegroep Voetbal en Veiligheid en in de Algemene Vergadering Betaald Voetbal (AVBV). Minister Yeşilgöz-Zegerius (JenV) heeft de kamer hier op 15 juni 2022 over geïnformeerd via de Voortgangsbrief voetbal en veiligheid. Hierin maakt zij, met betrekking tot bovenstaande, melding dat het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid een overzicht van maatregelen op hun website publiceert, zodat voor alle partijen, inclusief supporters, inzichtelijk is welke maatregelen en/of straffen er ingezet kunnen worden bij onwenselijke en strafbare gedragingen welke te relateren zijn aan voetbal.

Het afgelopen seizoen zijn er naar aanleiding van het toegenomen aantal incidenten op twee momenten extra maatregelen ingevoerd. Zie hiervoor onder andere Extra maatregelen na misdragingen in stadions | KNVB en Gezamenlijke nieuwe stappen tegen ongeregeldheden rondom voetbalwedstrijden | KNVB. De schematische weergave van deze gezamenlijke stappen staan hiernaast weergegeven. Met de invoer van deze maatregelen is er door een groot aantal BVO's een extra impuls gegeven aan de gedeelde verantwoordelijkheid in het veilig en gastvrij houden van het betaalde voetbal. Diverse BVO's en stadions hebben geïnvesteerd in zowel de harde als de zachte kant van veiligheid. Het is daarom positief dat de BVO's er steeds beter in slagen om incidenten welke plaatsvinden in hun stadions ook daadwerkelijk om weten te zetten in een sanctie voor de dader.

5.2 TASKFORCE ONDERSTEUNING BIJ VOETBALINCIDENTEN

Een waardevolle vernieuwing, die voortkomt uit de gezamenlijke plannen van de Regiegroep, is de introductie van de Taskforce ondersteuning bij voetbalincidenten. Sinds maart van dit jaar kunnen BVO's gebruik maken van dit team van CCTV-specialisten, die ondersteunen bij het bekijken van de beelden om daders op te sporen en het opmaken van dossiers na ongeregeldheden. De Taskforce is 17 keer ingezet en heeft vanaf de start 144 dossiers opgeleverd. Dit heeft geresulteerd in 104 landelijke stadionverboden.

Daarnaast is er ook juridische ondersteuning beschikbaar om de schade en boetes te verhalen op de dader(s). Hiervoor hebben er acht (8) BVO's contact met ons opgenomen, waarbij er inmiddels ook verschillende brieven voor aansprakelijkheidsstelling zijn verstuurd.

5.3 AANPASSINGEN LICENTIE EISEN BETAALD VOETBAL

De Algemene Vergadering Betaald Voetbal, die plaats vond op woensdag 22 juni jl., heeft een aantal nieuwe voorstellen aangenomen, waarbij de licentie-eisen voor komend seizoen zijn aangescherpt:

- Verplichting om twee camera's permanent op bezoekersvak en vak eigen fanatieke aanhang te hebben;
- Verplichting om in de commandoruimte 3 monitoren aanwezig te hebben; 1 monitor voor monitoren beelden in stadion c.q. buiten stadion), 1 monitor om beelden terug te kijken en 1 monitor t.b.v. de bezoekende BVO/Veiligheidscoordinator;
- Verplichting om een Veiligheidscoördinator in de KKD (Eerste Divisie) 24 uur minimaal in dienst en in Eredivisie minimaal 32 uur in dienst te hebben als Betaaldvoetbalorganisatie;
- Verplichting om een Supporters Liaison Officer (SLO) in de KKD (Eerste Divisie) 24 uur minimaal in dienst en in Eredivisie minimaal 32 uur in dienst te hebben als BVO (indien niet aanwezig een termijn van 3 jaar om hiernaartoe te groeien);

De eerste twee punten waren tot nu toe algemener beschreven, bovengenoemde aanpassingen zijn een aanscherping. Het is dus niet zo dat er tot nu toe geen sprake was van toezicht op het bezoekersvak, of dat er nergens al drie monitoren hingen in de commandoruimte. Met betrekking tot de functie van veiligheidscoördinator en SLO: deze functies waren al jaren verplicht, maar tot dusverre waren er geen specifieke eisen m.b.t. minimaal aantal uren.

Tot slot wordt twee keer per seizoen door de afdeling veiligheidszaken van de KNVB een bijeenkomst "veiligheid in stadions" georganiseerd voor directieleden en bestuurders van BVO's om de kennis op het gebied van stadionveiligheid en crisismanagement te waarborgen. De algemeen directeur/ algemeen manager moet per seizoen minimaal één van deze bijeenkomsten over "veiligheid in stadions" bijwonen.

5.4 SUPPORTERS AAN TAFEL

Om van iedere wedstrijd een unieke ervaring kunnen, is het van groot belang dat er wordt samengewerkt met supporters. Er dient mét supporters te worden gesproken, niet (alleen) óver supporters. De rol van de SLO is hierin cruciaal binnen de organisatie van betaald voetbalwedstrijden. De SLO's hebben een kerngroep samengesteld die zich richt op landelijke zichtbaarheid van supporters en de rol van de SLO. De KNVB heeft sinds kort een medewerker supporterszaken in dienst genomen, die verantwoordelijk is voor het borgen van supportersbelangen binnen het betaald voetbal en die SLO's kan ondersteunen.

5.5 AANPASSINGEN RICHTLIJN TERMIJN STADIONVERBODEN

In de nieuwe Richtlijn termijn stadionverbod voor het seizoen 2022/'23, staat beschreven hoe personen kunnen worden gestraft bij ongewenst gedrag in en rondom het stadion. Hierin is o.a. het bezit en/of voorhanden hebben van gezichtsbedekkende materialen strafbaar gesteld, ongewenste intimiteit toegevoegd en een verduidelijking van de kwalificatie vuurwerkbom. Daarnaast hebben we het "three strikes out" principe toegevoegd aan de Richtlijn, waarmee de mogelijkheid bestaat om een levenslang stadionverbod op te leggen als een persoon voor de derde keer een landelijk stadionverbod van 12 maanden of langer krijgt. De Richtlijn termijn stadionverbod is te vinden op de website van de KNVB.[4]

[4] Stadionverboden | KNVB

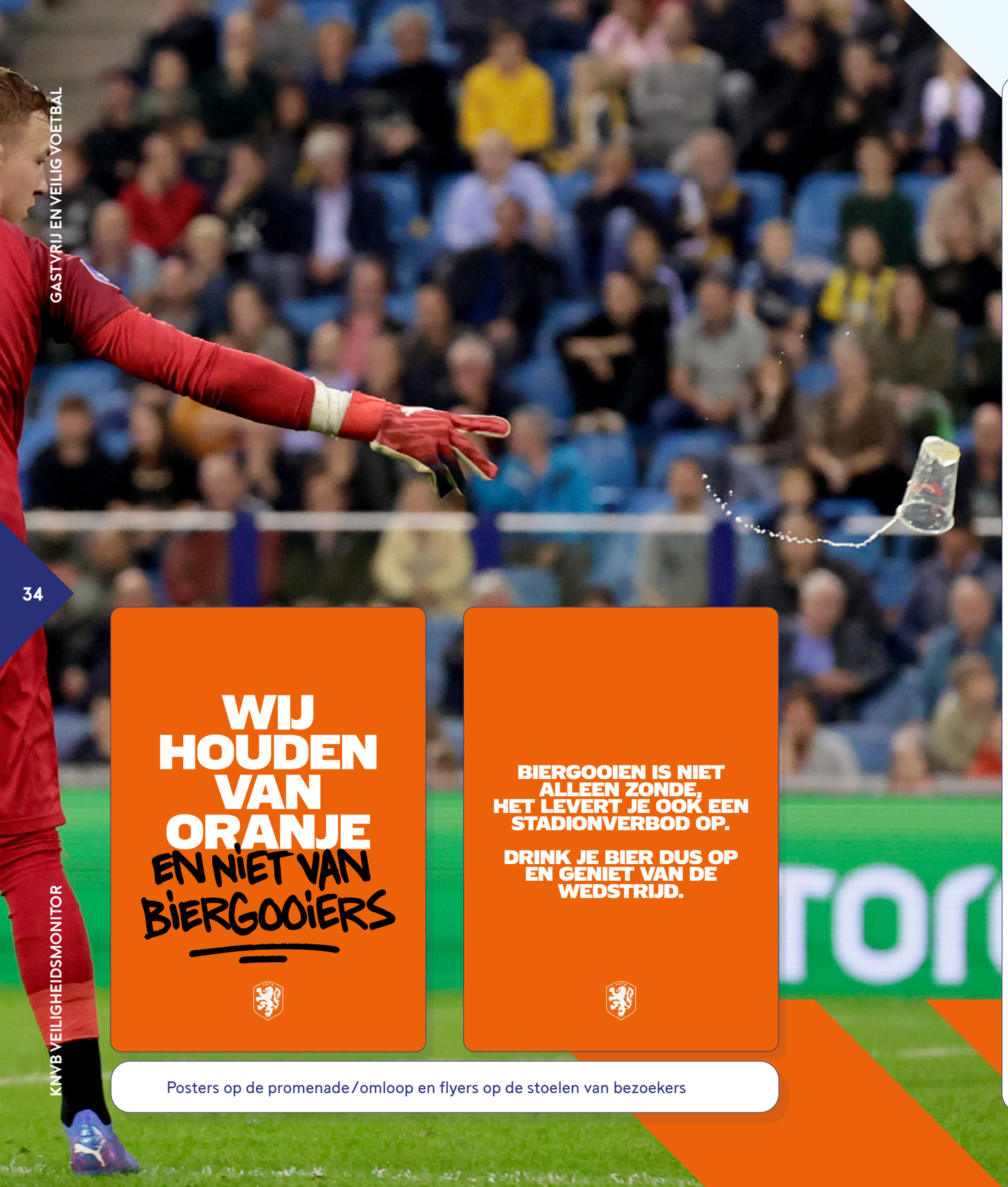

Posters op de promenade/omloop en flyers op de stoelen van bezoekers

5.6 VOORKOMEN VAN GOOIEN VOORWERPEN EN VELDBETREDINGEN

We hebben brede aandacht voor de meest voorkomende incidenten zoals het afsteken en/of gooien van vuurwerk en het gooien met bier en/of voorwerpen. BVO's doen dat op individueel niveau (bijvoorbeeld door horeca op een vak te sluiten bij het gooien van vloeistoffen) of op preventieve wijze zoals de KNVB dit doet bij haar eigen interlands. (zie voorbeeld hiernaast).

Ondanks de toename van het aantal veldbetreders, blijft de KNVB groot voorstander van het weghalen van alle hekken (en grachten) rondom het speelveld. Het speelveld is immers de grootste en breedste vluchtweg voor supporters in geval van ernstige calamiteiten. Een aantal BVO's zijn daar op een professionele manier mee bezig. Andere BVO's zullen dit voorbeeld moeten volgen door een aantal safetymanagement maatregelen te nemen, die ertoe moeten leiden dat supporters niet zo eenvoudig het veld kunnen betreden. Een aantal voorbeelden van minimale aandachtspunten en maatregelen zijn:

- het aantal stewards en de training en instructies aan hen om veldbetreding tegen te gaan;
- proactieve communicatie dat het betreden van veld niet is toegestaan;
- het verankeren van de sanctie in de huisregels;
- het verhogen van de pakkans in het geval er toch mensen ongeoorloofd het veld betreden. Goede camera's kunnen dienen als virtuele hekken;
- positioneren van stewards met voetbalschoenen op het veld, zodat zij sneller kunnen optreden bij een veldbetreding;
- het positioneren van stewards op het veld (bijvoorbeeld op de uiterste hoeken van de 16-meter), meteen na afloop van de wedstrijd.

5.7 STEWARDORGANISATIE

We zetten ons in voor het versterken van stewardkorpsen / veiligheids-organisaties bij BVO's. Te denken valt daarbij aan de uitwisselbaarheid van stewards, ondersteunen bij een wervingscampagne en het creëren van extra opleidingsmogelijkheden. Net als in andere sectoren zien we ook in het betaalde voetbal dat er een tekort is aan goed geschoold personeel.

5.8 OPTREDEN TEGEN DISCRIMINATIE

Het is tegenwoordig mogelijk om discriminatie, wanneer dat plaatsvindt in het stadion, te melden via de app Meld Discriminatie Nu – Discriminatie melder. De KNVB en het ministerie van VWS hebben hiervoor extra aandacht gevraagd bij de start van het nieuwe seizoen 2022 / '23. Meldingen door supporters via de app komen direct binnen bij de veiligheidsorganisatie van de BVO (of de KNVB bij interlands), waardoor er meteen geacteerd kan worden. Dit is onderdeel van het plan Ons Voetbal is Voor Iedereen (OVIVI).[5] Vanaf 2023 zal de aanpak van discriminatie en racisme vanuit OVIVI verder integraal uitgerold worden bij de BVO's.

5 Aanvalsplan tegen racisme en discriminatie | KNVB

5.9 PILOT SLIMME CAMERA'S

Het afgelopen seizoen is een pilot van start gegaan met slimme technologie om kwetsende spreekkoren te bestrijden: Pilot met slimme technologie tegen discriminerende spreekkoren | KNVB Deze technologie gaat in de toekomst hopelijk helpen bij het vastleggen van dit specifieke wangedrag, waarmee de pakkans van daders wordt vergroot.

5.10 CONSTRUCTIEVE VEILIGHEID

Tot onze grote schrik stortte er gedurde de wedstrijd N.E.C. – Vitesse van 17 oktober 2021 een deel van een tribune in. In 2019 stortte er ook al een deel van het dak bij AZ Alkmaar in. In beide gevallen gelukkig zonder fysieke gevolgen voor personen. Met betrekking tot constructieve veiligheid wordt het Protocol Beoordeling Constructieve Veiligheid Stadions Betaald Voetbal[6] van het Ministerie van Binnenlandse Zaken met ingang van de eerst volgende licentieperiode verplicht gesteld en onderdeel van de licentie-eisen voor BVO's.

In de ogen van de KNVB ligt de verantwoordelijkheid voor de controle op stadionveiligheid bij de overheid, zoals dit in Engeland is belegd middels de Sports Ground & Safety Authority, hierbij toetst een onafhankelijke gespecialiseerde partij de stadionveiligheid bij alle stadions. Als sportbond beschikt de KNVB niet over de benodigde professionele bouwtechnische kennis om de veiligheid van stadions te toetsen. Daarvoor heeft de sector betaald voetbal de overheid nodig. In dat licht is de KNVB dan ook zeer te spreken over de recent aangenomen motie door de Tweede Kamer met betrekking tot het inzetten van internationale expertise bij het toezien op veiligheid van stadions.[7]

6 Protocol Beoordeling constructieve veiligheid Stadions Betaald Voetbal | Richtlijn | Rijksoverheid.nl

7 Tweede Kamer stemt voor landelijk expertiseteam bij veiligheidscontrole stadions | KNVB

5.11 MEDIA AUDITS

Media professionals die werkzaam zijn binnen het betaald voetbal hebben in het afgelopen seizoen helaas meerdere malen te maken gekregen met ongewenst gedrag van supporters. De KNVB, ECV en CED hebben in de afgelopen periode dan ook regelmatig contact gehad met de Nederlandse Sport Pers (NSP) en ESPN. In samenspraak zijn een aantal zaken in gang gezet om de aandacht voor de veiligheid van deze professionals te verhogen. Evenals de inspanningen om de daders te identificeren en te vervolgen. Dit zijn de volgende:

- Informatiebijeenkomst voor media professionals bij de start van seizoen 2022/'23. Hierbij is meer inzicht gegeven in de werkwijze met betrekking tot opvolging van incidenten.
- Via de NSP en ESPN kunnen media professionals eventuele klachten delen met de KNVB, naast het direct bestaande contact met de BVO's. Er is wekelijks overleg tussen deze partijen, na afloop van iedere speelronde.
- De betrokken partijen zijn gestart met het doen van een aantal media audits bij BVO's. De uitkomsten hiervan worden met individuele BVO's gedeeld en daarnaast wordt dit seizoen een rapport gepubliceerd met bevindingen en aanbevelingen.
- Media professionals kunnen worden ondersteund bij het verhalen van eventuele schade aan apparatuur zoals camera's/laptop's.

KNVB VEILIGHEIDSMONITOR

SEIZOEN 2021/'22

Publicatiedatum: 12 oktober 2022

Dit document is tegelijkertijd gepubliceerd met cijfers van de politie over seizoen 2021/'22.

KNVB